

VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali vrhovna sodnica in sodniki Miran Blaha kot predsednik ter mag. Ivan Robnik, mag. Marijan Debelak, dr. Mateja Končina Peternel in Aljoša Rupel kot člani,

v individualnem delovnem sporu tožeče stranke:

, zoper toženo stranko: **REPUBLIKA SLOVENIJA**,
Gregorčičeva 20, Ljubljana, ki jo zastopa Državno pravobranilstvo Republike Slovenije, Zunanji oddelek v Mariboru,

zaradi plačila razlike plače,

o reviziji tožene stranke zoper sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča Pdp 425/2009 z dne 18. 6. 2009, v zvezi s sodbo Delovnega sodišča v Mariboru Pd 891/2008-18 z dne 10. 2. 2009,

na seji 20. aprila 2010

RAZSODILO:

- I. Reviziji se ugotovi, sodba sodišča druge stopnje se v zvezi s sodbo sodišča prve stopnje tako spremeni, da se zavrne zahtevek tožeče stranke, ki se glasi:

„Tožena stranka je dolžna tožniku:

a) plačati neto plačo v znesku 13.899,54 EUR (trinajsttisoč osemstodevetindevetdeset 54/100 EUR), z zakonskimi zamudnimi obrestmi od posamičnih zneskov glavnice in sicer od zneskov v EUR:

- 298,72 od 8. 9. 2005 do plačila
- 300,91 od 8. 9. 2005 do plačila
- 312,75 od 8. 9. 2005 do plačila
- 317,71 od 8. 9. 2005 do plačila
- 495,78 od 8. 9. 2005 do plačila
- 295,59 od 8. 9. 2005 do plačila
- 261,61 od 8. 9. 2005 do plačila
- 299,43 od 8. 9. 2005 do plačila
- 250,62 od 8. 9. 2005 do plačila
- 312,44 od 8. 9. 2005 do plačila
- 319,00 od 8. 9. 2005 do plačila
- 273,92 od 8. 9. 2009 do plačila
- 316,58 od 8. 9. 2009 do plačila
- 322,95 od 8. 9. 2005 do plačila
- 322,95 od 8. 9. 2005 do plačila
- 324,45 od 6. 10. 2005 do plačila
- 324,45 od 6. 11. 2005 do plačila
- 324,45 od 6. 12. 2005 do plačila
- 309,14 od 6. 1. 2006 do plačila
- 322,41 od 6. 2. 2006 do plačila
- 322,41 od 6. 3. 2006 do plačila
- 322,41 od 6. 4. 2006 do plačila
- 327,08 od 6. 5. 2006 do plačila
- 322,42 od 6. 6. 2006 do plačila
- 322,42 od 6. 7. 2006 do plačila
- 326,33 od 6. 8. 2006 do plačila
- 331,17 od 6. 9. 2006 do plačila
- 329,94 od 6. 10. 2006 do plačila
- 330,07 od 6. 11. 2006 do plačila
- 336,09 od 6. 12. 2006 do plačila

ter od zneskov v EUR:

- 294,60 od 6. 1. 2007 do plačila
- 335,94 od 6. 2. 2007 do plačila
- 335,94 od 6. 3. 2007 do plačila
- 335,94 od 6. 4. 2007 do plačila
- 341,46 od 6. 5. 2007 do plačila
- 335,94 od 6. 6. 2007 do plačila
- 336,46 od 6. 7. 2007 do plačila
- 301,09 od 6. 8. 2007 do plačila
- 345,65 od 6. 9. 2007 do plačila
- 343,27 od 6. 10. 2007 do plačila
- 343,27 od 6. 11. 2007 do plačila
- 343,27 od 6. 12. 2007 do plačila
- 330,51 od 6. 1. 2008 do plačila

b) obračunati od razlike med dejansko in izplačano bruto plačo v znesku 30.793,80 EUR (tridesettisoč sedemstotriindevetdeset 80/100 EUR), pripadajoče prispevke in davke ter jih plačati zakonitim prejemnikom in tožniku povrniti stroške postopka, vse v 15. dneh.“

- II. Tožeča stranka mora v 15 dneh od vročitve te sodbe povrniti toženi stranki njene stroške postopka v znesku 1.483,10 v 15. dneh, z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega naslednjega dne po izteku roka za izpolnitev obveznosti, do plačila.

OBRAZLOŽITEV:

1. Sodišče prve stopnje je ugodilo tožnikovemu tožbenemu zahtevku za plačilo razlike plače za čas od 1. 7. 2005 do 31. 12. 2007 v bruto znesku 30.793,80 EUR, oziroma po odvodu davka in prispevkov v neto znesku 13.899,54 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi in stroški postopka.
2. Sodišče druge stopnje je pritožbo tožene stranke zavrnilo kot neutemeljeno in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. Soglašalo je, da tožniku, kot višjemu sodniku, v spornem obdobju plača ni bila obračunavana in izplačevana po zakoniti osnovi za obračun sodniške plače iz 45. člena Zakona o sodniški službi (ZSS, Ur. l. RS, št. 19/94) v zvezi z določbami Zakona o poslancih (ZPos, Ur. l. RS, št. 48/92). Tožena stranka je tožniku neutemeljeno obračunavala plačo po za 20 % znižani osnovi za obračun plače sodnika, saj o takem znižanju ni odločal Državni zbor, temveč že pred uveljavitvijo ZSS le njegovo delovno telo. Ker tako znižanje osnove za obračun plače sodnika ni bilo v skladu z drugim odstavkom 45. člena ZSS in v skladu z ustavno zagotovljeno neodvisnostjo sodnikov, ni mogla biti

podlaga za določitev osnove ob uveljavitvi Zakona o začasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (ZZDODP, Ur. l. RS, št. 19/97), s katerim je bila za naprej določena tudi osnova za obračun plače sodnika. Zato je bila s tem zakonom kot zakonita osnova za obračun plače sodnika lahko določena le osnova v višini zakonske osnove za obračun plače poslanca, to je neznižana osnova v višini povprečne plače v gospodarstvu Republike Slovenije za obdobje oktober – december 1996 v znesku 127.446,00 takratnih SIT, ki se je do spornega obdobja ustrezno uskladila. Ker je tudi odločba, ki jo je tožniku dne 27. 11. 2002 izdal predsednik sodišča, glasila, da tožniku na sodniškem mestu višjega sodnika pripada sodniška plača, ki se določi tako, da se osnova za obračun plače, ki je enaka vsakokratni osnovi za obračun plače poslanca, pomnoži z ustreznim koeficientom, se šteje, da je bila tožniku v individualni odločbi določena osnova za obračun plače v višini neznižane osnove za obračun plače poslanca.

3. Na predlog tožene stranke je Vrhovno sodišče zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje dopustilo revizijo:
  - glede vprašanja osnove za obračun plač sodnikov, ki je bila določena z ZZDODP, v zvezi s 45. členom ZSS in
  - glede pravnega pomena pravnomočne odločbe o določitvi plače sodnika.
4. V reviziji tožena stranka v okviru revizijskega razloga zmotne uporabe materialnega prava ponavlja svoja stališča do zakonitosti znižanja osnove za obračun sodniške plače na podlagi določb ZSS in ZPos in navaja, da je bil namen take zakonske ureditve izenačitev osnov za obračun plač tako poslancev, kot sodnikov. Navaja, da je ZZDODP uzakonil obračun plač sodnikov na podlagi osnove poslanske plače, ki je bila do uveljavitve tega zakona določena v višini povprečne mesečne plače na zaposlenega v gospodarstvu RS, znižane za 20%. Sicer pa ZZDODP ni v ničemer posegel v določbe ZPos in ZSS glede možnosti znižanj osnove za določanje in obračun plač. Na tak način je določanje obračuna plač v odstotku od osnove, ki je veljalo za izplačilo v mesecu februarju 1997, temeljilo na zakonu, tako da trditev, da gre za neskladje z ustavnim načelom neodvisnosti sodnikov, ni utemeljena. Glede pravnega pomena neizpodbijane odločbe o določitvi plače sodniku pa navaja, da je tudi po ugotovitvah sodišča v tožnikovi odločbi z dne 27. 11. 2002 jasno navedeno, da je osnova za obračun plače tožnika „enaka vsakokratni osnovi za obračun plače poslanca“. Če je tožnik menil, da ni bila uporabljena pravilna osnova za obračun plače, bi moral odločbo izpodbijati z ustreznim ugovorom. Ker tega ni storil in mu je bila plača obračunavana in izplačevana v skladu z dokončno odločbo delodajalca, njegov zahtev ni bil utemeljen. Zato tožena stranka predlaga, da revizijsko sodišče izpodbijano sodbo spremeni in tožbeni zahtev zavrne, tožeči stranki pa naloži povrnitev njenih stroškov postopka, z zakonskimi zamudnimi obrestmi.
5. V odgovoru na revizijo tožnik predlaga njeno zavrnitev in dodatno utemeljuje

pravilnost izpodbijane sodbe s sklicevanjem na ustavno načelo neodvisnosti sodnikov v zvezi z ustavno pravico do sodnega varstva (23. člen Ustave RS), v zvezi s katero je tudi Ustavno sodišče RS ugotovilo, da je z njo skladna le takšna ureditev, ki plače sodnikov v celoti ureja z zakonom in da je odkazovanje zakona na urejanje sodniških plač z akti, nižjimi od zakona, v nasprotju z navedeno ustavno določbo (Odločba Ustavnega sodišča RS U-I-60/06; U-I-214/06; U-I-228/06 z dne 7. 12. 2006).

6. Revizija je utemeljena.
7. ZSS je v prvem odstavku 45. člena določil, da je osnova za obračun sodniške plače enaka osnovi za obračun plače poslanca. V drugem odstavku pa je določil, da se osnova iz prvega odstavka glede na proračunske možnosti zniža za odstotek, ki ga določi državni zbor za plače poslancev, in se usklajuje na enak način, kot se usklajuje osnova za obračun plač poslancev državnega zbora.
8. Bistveni vsebinski elementi, ki jih je mogoče razbrati iz določb 45. člena ZSS, so:
  - osnova za obračun sodniške plače je enaka osnovi za obračun plače poslanca,
  - navedena osnova se (glede na proračunske možnosti) zniža za odstotek, ki ga določi državni zbor za plače poslancev,
  - izenačitev (operativno) veljavne osnove sodniške in poslanske plače se zagotavlja tudi pri uskladitvah le-te.

Glede na navedeno v 45. členu ZSS ni bilo določeno in ne predvideno posebno odločanje državnega zbora o določanju osnove sodniške plače. Določeno je bilo le, da velja osnova, kot je določena za obračun plače poslanca tudi za obračun sodniške plače. Vsebinsko to pomeni, da velja vsakokratna osnova za obračun poslanske plače, določena po pravilih, ki veljajo za določitev osnove poslanske plače, tudi za sodniško plačo. Izhodišče take ureditve je bila predpostavka, da se ohranja razmerje med sodniško in poslansko plačo, kakor je bilo to razmerje vzpostavljeno ob uveljavitvi ZSS, ne glede na takratne in kasnejše ocene o ustreznosti ali neustreznosti tega razmerja. To razmerje je bilo dejansko vzpostavljeno z določitvijo količnikov plačilnih razredov in sodniških dodatkov v 46. členu ZSS, kar ni bilo predmet tega spora.

9. Komisija državnega zbora za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je na podlagi določb prvega odstavka 24. člena ZPos dne 11. februarja 1993 in na podlagi pooblastila Državnega zbora, sprejela sklep, da se osnova za obračun plač poslancev (v višini povprečne plače v gospodarstvu) zmanjša za 20 % (Ur. l. RS, št. 9/93). Ob uveljavitvi ZSS v letu 1994 je bila tako osnova za obračun plače poslanca določena. Njena višina je bila enaka povprečni mesečni plači na zaposlenega v gospodarstvu Republike Slovenije (zadnjemu objavljenemu uradnemu podatku o njej), znižani za 20 %. Takšna osnova je na podlagi 45. člena

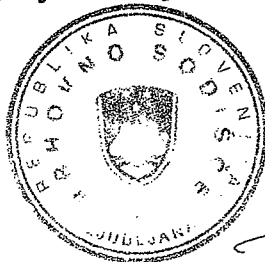
ZSS veljala tudi za obračun sodniške plače in na podlagi tako oblikovane osnove so bile sodniške plače tudi dejansko obračunavane in izplačevane, kar med strankama ni bilo sporno. Ne drži torej, da je Komisija državnega zbora odločila o znižanju osnove sodniške plače. Na tak način so poslanci znižali osnovo za obračun svoje plače. ZSS pa je določil, da je osnova za obračun sodniške plače tista osnova, ki je določena (tudi ob možnosti znižanja) za poslance.

10. V mesecu marcu 1997 je bil sprejet ZZDODP. Razlog za sprejem tega zakona so bile spremembe v načinu uradnega zajemanja podatkov o plačah, ki podatka o povprečni plači v gospodarstvu republike od 1. 1. 1997 dalje niso več zagotavljale. Zato bi bilo treba spremeniti zakone, druge predpise in kolektivne pogodbe, ki so določanje plač (in drugih prejemkov) vezale na ta podatek. Do sprejema in uveljavitve takih sprememb je ZZDODP določil začasno osnovo (Poročevalec DZ, št. 4/97). Vendar ni določil osnove povsem na novo, temveč je ohranil dotedanji način in ga začasno prilagodil tako, da je namesto prilagajanja osnove na vsakokratne statistične podatke (ki jih ne bo več), določil začetno osnovo za mesec februar 1997, ki se bo nato ustrezno usklajevala (3. člen ZZDODP).
11. ZZDODP je v drugem odstavku 1. člena za naprej določil osnovo za določanje plač v vseh primerih, ko je bila do tedaj z zakonom kot osnova določena povprečna mesečna plača na zaposlenega v gospodarstvu. Nova osnova je bila določena v absolutnem znesku ob upoštevanju statističnega podatka o povprečni plači v gospodarstvu v Republiki Sloveniji za obdobje oktober-december 1996, ki je znašala 127.746,00 SIT. V primerih pa, ko so bile plače v skladu z zakonom določene v odstotku od osnove, se na podlagi 2. člena ZZDODP pri izplačilih plač upoštevajo odstotki, ki so bili določeni za izplačila v mesecu februarju 1997. Ker je bila osnova za določanje poslanskih plač v mesecu februarju 1997 v skladu z ZPosl določena v odstotku (80%) od osnove, se je od uveljavitve ZZDODP dalje upoštevala tako določena osnova.
12. Po določbah 45. člena ZSS je osnova za obračun sodniške plače enaka osnovi za obračun plače poslanca, in sicer tako v primeru, ko gre za polno osnovo (prvi odstavek), kot v primeru, ko je ta za poslance znižana (drugi odstavek). Ker je bila od februarja 1997 dalje osnova za poslance določena z ZZDODP, je glede na navedene določbe ZSS enaka osnova veljala tudi za določanje plač sodnikov.
13. Glede na dejstvo, da je bila osnova za obračun sodniške plače v času, na katerega se nanaša tožnikov tožbeni zahtevek, določena z ZZDODP, torej z zakonom, niso utemeljene navedbe, da naj bi šlo za kršitev ustavne določbe o pravici do sodnega varstva pred neodvisnim sodiščem, ker naj bi bila sodniška plača oziroma osnova za njen obračun določena s podzakonskim aktom.
14. V zvezi s pravnim pomenom pravnomočne odločbe o določitvi plače, ki jo je dne

27. 11. 2002 tožniku izdal predsednik sodišča ob njegovem imenovanju na mesto višjega sodnika, sodišče ugotavlja, da je bila s to odločbo tožnikova plača individualizirana z določitvijo koeficienta plačilnega razreda, ki ni bil sporen. Glede osnove za obračun pa je bila v odločbi le povzeta zakonska določba o osnovi za obračun sodniške plače (ne da bi bila ta osnova zneskovno določena). Ker je bila tako na podlagi 45. člena ZSS, kot na podlagi določb ZZDODP za obračun sodniške plače določena zneskovno enaka osnova, kot je veljala za poslansko plačo, opredelitve osnove za obračun plače v tožnikovi odločbi ni mogoče razumeti drugače. To pomeni, da je vsebino tožnikove odločbe mogoče razlagati le tako, da je vsakokratna osnova za obračun tožnikove plače enaka vsakokrat veljavni osnovi za obračun plač poslancev. Po ugotovitvi sodišča je bila tožniku v spornem obdobju po taki osnovi plača tudi obračunavana in izplačevana. To med strankama niti ni bilo sporno. Tožnikov zahtevek ne temelji na trditvi, da mu je bila plača z odločbo določena napačno ali nezakonito, temveč na trditvi, da mu je bila izplačevana v neskladju z odločbo. Upoštevan naj bi bil napačen oziroma nepravilen podatek o osnovi poslanske plače. Tak zahtevek pa je denarni zahtevek, ki ga je tožnik lahko uveljavljal s tožbo neposredno na sodišču, ne da bi poprej po predpisanem postopku uveljavljal varstvo pravic zoper odločbo.

15. Glede na navedeno je sodišče na podlagi 380. člena ZPP reviziji ugodilo in izpodbijano sodbo v zvezi s sodbo sodišča prve stopnje spremenilo tako, da je tožnikov tožbeni zahtevek kot neutemeljen zavrnilo.
16. Ker tožnik s tožbo ni uspel, je dolžan na podlagi prvega odstavka 154. člena ZPP toženi stranki povrniti njene potrebne stroške postopka, ki jih je sodišče za postopek na prvi stopnji odmerilo na 840 EUR, v pritožbenem postopku na 291,20 EUR in v revizijskem postopku na 351,90 EUR, skupno torej 1.483,10 EUR. Na podlagi prvega odstavka 16. člena Zakona o državnem pravobranilstvu (ZDPra) je pri odmeri stroškov zastopanja tožene stranke upoštevalo v času vložitve tožbe veljavno odvetniško tarifo. Če tožnik toženi stranki dosojenih stroškov ne bo plačal v 15 dneh, dolguje tudi zahtevane zakonske zamudne obresti.

Ljubljana, 20. april 2010

Predsednik senata:

Miran Blaha l.r.

Ta prepis je soglasen z izvirnikom

Podpis pristojnega delavca sodišča.